

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinosti je moč.«

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tračkah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Upravišče, via Torrence, »Neva tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrence« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Slovan gre na dan!

(Konec.)

Italijani imajo v obziru na kulturo velik predsodek; oni so podobni onej aristokraciji, ki se vedno hrani svojo domišljijo od sjaja pradedov. Ali časi so se spremenili in tista aristokracija, ki se ni poprejela novejšega napredka, propala je in propada. Uprav tako Italijani menijo, da bodo za veke gospodarili ob jadranskem morju le zaradi tega, ker so njihovi pradedje pospodarili in izvrševali neko privilegijo nad Slovani do novejših časov.

Ali oni ne premislijo, da je njimi, kakor z aristokracijo. Nekdaj je samo ta imela privilegije do javnih služeb in dostojanstev, zdaj velja to za vse stanovce. Prav tako je z narodi; vsi narodi danes konkurirajo na polju omike in napredka in mlajši narodi vsled večje duševne krepkosti veliko hitreje napredujejo in so bolj žilavi za vsa započeta.

Slovani so v dvajsetih letih napravili toliko napredka, kolikor kak drug narod v 200 letih; vidi se, da zamujeno dohitvajo z velikanskimi koraki. Glavnega vzroka da tukaj na Primorskem ital. jezik »uživa privilegijo, pa je na vsak način iskati v tem, da je avstrijska vlada od nekdanje privilegije vzdrževala. Ali odkar imamo ustavo, začel se je čisto naravni boj proti tej privilegiji, katera končno mora nehati s tem, da Slovenec in Hrvat dosežeta popolno enakopravnost v šoli in uradu.

Mi vidimo, da se ta sprememba, počasi sicer, a le vendar vrši in kadar bo popolnoma dovršena, naj bodo le prepričani Italijani, da ne bode Slovan prav nič njihovega »tutorstva« potreboval, da jim ne bo le konkuriral, ampak da jih sčasoma še prekosi

v kulturi. Tudi ni treba misliti, da idejo literarnega združenja so poznali in izvršili le Italijani in Nemci, tudi mej južnimi Slovani se ta ideja z vsakim dnevom in čisto po naravnem potu vrši.

Ako Laveleye priznava, da ni mej hrvaškim, oziroma srbskim in slovenskim jezikom nobene razlike, spoznal bi bil, ako se je bil še kaj bavil z našo literaturo, tudi tendenco literarnega združenja. Tej tendenci se sicer nasprotuje od mnogih mogočnih strani, toda vse zastoj; vse zunanje sile, katere posebno na južne Slované uplivajo, silijo jih k temu združenju prav tako naravno, kakor centrifugalna moč zemlje sili vse nje atome v eno in isto telo.

Misleči Italijani bi morali to spoznati, kakor hitro se spominjajo svoje lastne zgodovine; — ali človeku prirojeni egoizem je tudi pri Italijanih nekoliko otemnil objektivno sodbo. Da pa Italijani v kraljestvu tako slabo sodijo, k temu tudi dosti pripomorejo naši domači Italijani, kateri po svojih glasilih vse stvari na eno stran pretiravajo, na drugo pa zakrivajo in tajé resnico. Vse to pa ne more za braniti spremembe na Primorskem, kakor ni mogla zabraniti tega velikanske agitacije in borba v Dalmaciji, katere dežele mnoga pomorska mesta so bila tudi že skoro popolnoma poitalijančena in v katerih se še vedno mnogo in večinoma italijanski govori.

Primorski Italijani, katerih najodločnejši Avstrijo tako radi zatajujejo, morali bi biti iz čisto italijanskega gledišča celó hvaležni avstrijske vladi, katera je dosedaj največ pomagala, da se je tukaj na Primorskem tako razširil Italijanizem, kajti pomisliti bi morali, da skoro večina mejnjimi ni prave italijanske krvi, ampak slovanske in le vsled okoliščin poita-

lijančena, posebno pa zaradi tega, ker so šole in uradi italijanski. Se danes pa se prebivalstvo Trsta in drugih Primorskih mest in krajev množi večinoma po Slovanih iz bližnjih dežel, to se bode odslej še vedno v večji meri godilo.

Slovan pa mora na dan in odslej se slovanski element ne da več tako mirno poitalijančevati; vsak dan živahnejše tirja svoje pravice, katere mora doseči. Naj pa Slovenci v Trstu, v Gorici in še kod drugod dobé svoje narodne šole; naj se jim godi pravica tudi v uradih; potem bomo videli, ali se bode tukaj množilo Slovanstvo, ali Italijanstvo.

Na umetni način se je res in to v škodo države tukaj italijančilo; ali narava terja svoje pravice, in kolikor bolj zadobiva prava svoboda, toliko pridobiva tudi naš narod. Da se nekaj takega nepreprosljivo vrši, to nam kaže posebno besno vedenje nekaterih Italijanov. Velika večina Italijanov na Primorskem namreč noče znati za nobeno prijateljsko poravnavo z nami Slovenci in Hrvati, oni delajo uprav po geslu: »Kedor se nam ne podvrže, mora poginoti«, in slabi politiki so tisti, ki mislijo, da je mogoča kaka trajna poravnava z Italijani, posebno skrajne stranke.

Toda ta njihov upor ustvarja naravno še večji odpor od naše strani, kakor se je to videlo pri zadnjih volitvah, in ker Lahoni ne popusté, ampak se gotovo še bolj zagrizijo, utegne ta borba mej dvema narodoma postati še jako osodopolna in ni skoro dvomiti pri vsem pesimizmu, kateri navdaja nekatere bolj materijalno nadahnjene naše kroge, da končno tudi v ostalih obmorskih deželah zmaga Slovan, kakor je že zmagal v Dalmaciji.

Ni dvomiti več nad vstrajnostjo

in delavnostjo čilih Slovanov, in le te je treba h konečnej zmagi. Politične konstelacije morejo še katerikrat Slovanu biti neugodne; toda Slovan je navajen čakati, navajen je nezgodam in slovanska kocka je tudi v vreči, v kateri se meša evropska politika. Ako torej vse dobro prevdarimo in vidimo malenkostna in perfidna sredstva — sredstva uprav propadajočih ljudi in strank — katera posebno Iredentariji proti nam Slovanom na Primorskem porabljajo, nas mora postopanje teh jako majhnih duhov le še bolj prepričati o bližini naše zmage.

Kultura, s katero se ti ljudje bahajo, ima z vsakim dnevom manj veljave; njej se protivi duh pravega človečanstva, prave svetovne filozofije; kultura brez morale nema nobene prihodnosti; — od nje se obrača posebno Slovan, ki sicer rad napreduje v vedah in umetnostih, ali ne na škodo onih svetinj, kakoršne so vera, družinska vez in še druge, ki vplivajo ne le na um, temuč tudi na srce.

Tudi nova napredna doba ima svoj barbarizem; temu se ustavlja Slovan, ki ima uprav zaradi tega svojo posebno kulturno misijo. Motijo se torej močno Italijani, ako še senjajo o italijanske ekspanziji Bog ve do kam! in o uničenju Slovanov; kedor opazuje in zna opazovati, ta uže dobro ve, da Slovan sili na dan. Slovan gre in mora na dan!

Lamentacije.

VII.

No, »dešpekti« so zmirom »dešpekti« — rekaj je od naš kmet. Gospoda dela njemu zmirom nasprotno, kakor on meni in če tudi se kaj na njegovo korist učini, večkrat na to mrmra in se le težko podvrže.

PODLISTEK.

Urvaši.

Indijska drama Kalidásova.

Na slovenski jezik preložil dr. Karol Glaser.

(Dalje.)

Prvo dejanje.

(Apsarase* planeje na pozorišče.)

Apsarase.

Pomáajte, pomáajte, čestiti, ki znate po zraku hoditi, in ki ste prijatelji bogovom (Kralj se prikaže na vozu in voznik njegov).

Kralj.

Dovolj je krika, umirite se. Jaz sem kralj Pururavas in se vračam od daritve, katero sem opravljal bogu Šúrju** na čast. Približajte se ter povejte, s čim Vam morem pomagati.

Rambhá.

Reši nas zlobe sovražnikov božjih.

Rambhá.

Predraga nam prijateljica Urvaši, katero Indra kot orožje pošilja proti zelo

pobožnim puščavnikom*, in ki velja kot kras nebes in žena Šívova, ponosna na svojo lepoto, napotila se je bila v palačo Kuverovo; ko se s prijateljico Čitralko vrača domov, zapazi jo neki Danava* in jo odvede siloma.

Kralj.

Se li ve, kam je pobegnil ta zlobnik?

Sadaddžanjá.

Ne obupajte, truditi se hočem, da vam jo zopet vrnem.

Rambhá.

Tako je spodobno kralju, ki vzhaja iz mesečjega* pokolenja.

Kralj.

Kje me bočete čakati?

Vse.

Tam na vrhu gore Hemakuta.*

Kralj.

Voznik, poženi konje, da naglo zdirjajo proti severoshodu.

* V tej igri znači beseda »puščavnik« človeka, ki gre v samoto, tam božje reči premišljuje in svoja telesna poželenja kroti, ne da bi pokoro delal za storjene grehe, nego da bi postal popoln in da bi si zaslug pridobil za prihodnje življenje. ** Naprestana in stroga pokora enači človeka bogu, ki se ga začnejo celó bati, da ne bi si osvojil »trojnega sveta (nebo, zemljo in podzemlje). Zaradi tega skušajo bogovi puščavnike motiti in jim pošiljajo v skušnjava krasne žene«. Höfer. Tudi pobožnega Nárájana so hoteli tako skušati; on si je pa na bedra pripel svetilni kocaň, iz katerega je nastala Urvaši.

* Danavi so demoni, sovražni bogovom.

* Mesece je praded Pururavasov.

* Gora na severni strani Himálaja.

Voznik.

Kakor velelaš, gospod. (Izvrši povelje).

Kralj.

(Giblje se, kakor da bi se hitro vozil).

Tako je prav. S tako hitrostjo se doidem Garuda*, tim bolj pa še zlobnika, ki se je pregrešil nad Indrom; kajti

Megle, ki vlačile so se pred vozom

Poprej, razškrpljene so sedaj celó!

Kolesa se vrté tako hitró,

Kot dvojno da imela bi napero;

Pahljac za muha pa stoji mirno;

Raztegnen, kot da bi naslikan bil;

Močno prav plapolá zastava v vetru,

Rodil ki ga je voza urni beg.

(Kralj in voznik ostavita voz).

Rambhá.

Tja hočemo se napotiti, kjer nam je prostor odkazan. (Napoti se na vrh gore Hemakuta).

Rambhá.

Hoče li nam kraljevski modrijan iztrgati iz srca bolešni čin?

Menaká.

Bez dvojbe. Če nevarnost preti, pokliče ga Veliki Indra iz srednjega sveta* na častni način na pomoč in ga bojevnikom na čelo postavi, da le bogovi zmagajo.

Rambhá.

Vedno naj zmaguje.

Sadaddžanjá.

Ne bojte se, ne bojte. Tam le vidim voz, ki ga je kralju daroval Somadatta.

* Bajeslovni ptič, katerega jaše bog Višnu.

* To je zemlja, nasproti nebesom in podzemljskemu svetu.

Kako živo plapolá zastava, na kateri je naslikana srna. Mislim, da se kralj ne vrne, da ne bi dosegel svojega namena. (Vse gledajo v zrak)

(Zdaj se pripelje kralj; Urvaši od strahu zameži in se na Čitralkino rokó naslanja).

Čitralká.

Počij si, prijateljica moja!

Kralj.

Bodi mirna, kajti

Nevarnost, ki jo je provzročil vrag

Bogov, prešla je, saj je močen Indra,

Kež zrak, uubo in zemjo vestno čuva:

Le odpri zdaj okó, ti bojazljiva!

Okó podolgovato, kakor lotos

Razgali divni cvet, ko mine noč.

Čitralká.

Da še živi, to sklepam iz tega, ker še diha; zaveda pa se vender ne.

Kralj.

Zelo je prestrašena tvoja prijateljica; kajti

Cvetlice dvigajo se jej na nedrih;

To znak gotov je, da nam še živi.

Čitralká.

Prijateljica, ohrabri se; zdi se mi, da nisi apsarasa. (Urvaši se zaveda.)

Kralj.

Ko luna se prikaže v tihí noči,

Razliva bledi svet po temnih logih;

Ponočni ogenj š ne skozi temne

Oblake, ter nam javlja svojo moč.

I Gangá teče mirno v strugi svoji,

Ki trej šumela je čez sivo skalo;

Takó na novo oživila je

Prijateljica in se zaveda spet.

(Dalje prih.)

* Apsarasa je v indijskem bajeslovju žensko bitje, enako slovanskim vilam.

** Šúrja je bog solnca.

To ni nič čuda, ker vsak, vzlasti preprostejši narod, mnogo drži do svojih starih navad in ne pripušta, da se mu kaze ali celo odvzamejo.

Premnogokrat je pa nezadovoljnost kmetova in sploh priprostejšega ljudstva opravičena, ker odvzeti so mu bili ali prepovedani stari običaji, katerih se je on posnemajoč svoje prednike zvesto držal. Enako se je godilo v zadnjem času v Trstu, kjer je bilo okolici in mestu prepovedano o mestnega magistrata, da se ne smejo baloni, rakete, umeteljni ognji in slednjič starodavni »kresci« zažigati. S tem se je segalo v običaje, katerih okoličani teško kedaj opustijo in zato so jih tudi nekako demonstrativno na večer pred sv. Ivanom mnogo več zažgali nego druga leta.

Ne opravičujemo sicer nobene demonstracije proti ukazom, ki so proglašeni od magistrata ali od vlade, grajamo pa in ne odobrujemo čudnega ravnanja magistratovega, ki je gotovo tudi s tem kakor navadno povsem hotel pokazati svoje hiraže prevladanje in oblast nad Slovenci, ki so mu trn v — srcu.

Kaj pa da, z nezrelim ukazom hoče se siliti okoličane, naj se svojemu staremu običaju odpovedo; to ni prav: moral bi se dotični ukaz dobro premisliti in prevagati, predno se tako odločno in strogo pošlje mej svet. Gotovo se nobeden ne bode protivil prepovedi raket in drugih umeteljskih ognjev, ker ni dvombno, da se s tem prouzroči mnogo nesreč — ali, da bi kresovi, ki se navadno le enkrat v letu zažigajo, prouzročili velikih nesreč, to je nezaslišano. Prav radi tega so okoličani in še mnogokateri drugi razdraženi, ker gotovo je, da se s tem čudnim maščevanjem lahonskega magistrata nemir vzbuja.

Dosedaj, kakor je vsem znano, metal je magistrat svojim podložnim Slovincem zmirom polena pod noge; mogoče je, da se, ako se prihodnje volitve dobro izvrše, mnogo na bolje obrne: upanja je nekaj, concordia je umrla, pomagajmo si sami, kolikor in kakor moremo in sreča nam vsaj nekoliko prisije.

Pa, vsaj ne tirjamo mnogo: nič drugega nego da nas spoštujejo ter da se nam pravica godi. Ali dokler bodo strune tako napete, dokler nas bodo vedno sramotili, do tedaj bode slovanski življ res zmirom nemiren. Resnica in pravica je vsem mila in ta naj se nam deli!

Tode vse to niso žalovanja — lamentacije, kakor smo jih kratili, katere nam izhajajo iz srca, napolnjenega z srdom in jezo, oziroma z dobrohotnostjo in sploh dobrimi čuti. Ne da bi tirjali, da se drugim našim sodeželanom krato njih pravice, ampak da se tudi nam Slovincem v Primorju, in vzlasti tu okolo Trsta, enake pravice podeli, naj tržaški magistrat uraduje z okolico in drugimi njemu podložnimi Slovenci v slovenskem jeziku; naj se nam v mestu slovenske ljudske šole ustanove, v okolici pa iste ne polasčujejo, sploh, naj se z nami ravna kot s zvestimi in mirnimi podložniki in se na nas ne spuščajo oni stekli psi v podobi lahonskih listov, oziroma gospodarjev — vsem le magistratnim uradnikom ali od magistratnega osebja nabuškanih.

Dokler bode pa tak duh velj kakor dosedaj, dokler ne bodo nemirneži in nesramneži molčali in se nam bodo tako rezali in ustavljali, dotlej ne moremo proklovati miru in zadovoljnosti mej tukaj stanujočim ljudstvom. Niso ne iz Ljubljane pritepeni tujci, ki so slovansko ljudstvo v Trstu tako vzburlili, ampak zavednost je in spoznanje, da ne more tako ostati, kakor do sedaj, da ni mogoče več prenašati slabega in ošabnega egoističnega in v laške smere delujočega magistrata: njegovo ravnanje je v resnici neznosljivo, delovanje res protivno večini ljudstva, teptanje pravic drugih narodnosti res pregrozno, da bi moglo pri tem ostati.

Večini ljudstva je protivno magistratovo ravnanje; in to ponavljamo. Gotovo nam pritrdi, kdor bodro motri odnose tu v Trstu, ker vidno je povsod, da tukaj vlada bolj denar, nego samozavest. Isto okoličansko ljudstvo se je dalo v prejšnjih volitvah večkrat podkupiti; denar je torej marsikakega uže postavil v mestni zbor, marsikakemu pomogel, da je z svojim tovarišem v mestno zborovalnico prišel ter

pomnožil vrste onih liberalnih (?) mestnih patronov, ki sedaj tako udirajo po ubozih Slovincih in zapravljajo denar mestne blagajnice: ljudstvo je z denarjem in službami utolaženo in se ne protivi — zadovoljno pa ni!

Večina je nezadovoljna, ali ta večina si ni sama dosedaj mogla ali ni hotela pomagati in katera obstoji vzlasti iz okoličanov in družih treznomislelih mestnih prebivalcev. Okoličani so skoraj povsem delalci in kmetje: izobražencev, takih vsaj, ki bi se s tako zopernimi gospodi, kakor so gospoda na mestnem magistratu (karkoršnih bi pa niti drugod mnogo ne našel), v okolici je malo in okoličani, kakor sploh vsi Slovenci, neradi se ustavljajo. Zato je tem gospodom pod Mihcem in Jakcem mogoče, nad njimi in nad mestnim domoljubnim prebivalstvom kraljevati in ga zatirati.

V obče pa je bilo dosedaj ljudstvo na tržaških tleh dosta demoralizirano ter šlo je, nekaj vedoč, nekaj proti lastni volji na limanice tem zvitežem, ker denar je večkrat zmagal nad pravičnostjo in dostojnostjo.

V zadnjem času — kar naj vendar povemo, — jelo se je svitati in upanje je, da se bode ljudstvo tem bolj zavedalo ter ne delalo, kakor mu — mestni konsuli (ako jih smemo tako imenovati) ukazujejo.

Toda, ni še konec našega žalovanja, ne po tem, kar smo izgubili, ampak radi slabega položaja, v katerem se nahajamo!

Politični pregled.

Notranje dežele.

O konferenci, katero so imeli avstrijski in ogerski ministri zadnje dni na Dunaji, poroča se ogerskim listom z Dunaja, da so se dogovarjali o vseh zadevah, ki spadajo v carinsko in trgovinsko zvezo, govor je bil tudi o avstrijsko-ogerskem Lloyd in avstrijsko-ogerske banki, in pri tem se je dotrdilo, da ni bistvenih oprek in da so od obeh strani najboljše nameni za združenje. — Kar se pa tiče avstrijsko-ogerske banke, mislijo poljski državni poslanci, ko se privilegij ponovi, več zahtevanj staviti, mej družimi štiri nove podružnice in raba poljskega jezika pri občeivanju z ljudstvom in v uradih.

Naučni minister je izdal okrožnico, v katerej opominja učiteljsko osebje, naj se ne udeležuje agitacij pri volitvah. Okrožnica je zelo prizanesljiva, manjka jej tiste odločnosti in ozbiljnosti, katere bi tako potreba bilo, ker prav učiteljsko osebje je v nemških in mešanih volilnih okrajih na vse kriplje delalo za nemške liberalce in plavičarje. Učiteljem, ki državni kruh jedo, moralo bi se z vso ostrostjo zabičiti, da so postavljeni zato, da mladino izobražujejo, ne pa pohujšujejo z demonstracijami, ki so naperjene zoper vladu in državo. Kam pridemo, ako se hujskanje vtepe v šole? Potem bi boljše bilo, da se zapró; šola in šolsko osebje naj se strogo drži svetega svojega namena, naj voli vsak učitelj po svojim nagibu in prepričanju, ali agitacij in demonstracij se mora vzdržavati, ker to ni častno njegovemu poklicu in zelo pohujšljivo in škodljivo mladini, ker nema skušenj in politične zrelosti. Če ima gosp. minister Conrad res voljo, zatreti nedostojno počenjanje učiteljskega osebja, mora ostreje postopati, ker s tako voljnimi besedami, kakoršne so v okrožnici, ne opravi dosti. Vse drugače je o tej stvari govoril državni železnice načelnik svojim uradnikom, če tudi pri volitvah niso tako strastno postopali, kakor učitelji, in kateri ljudstvo in morali nasproti nima tolike odgovornosti, kakor učiteljski stan.

Podržavljanje železnice se ima nadaljevati. Najprej ima na vrsto priti južno-severna nemška zvezna železnica, potem česka zapadna železnica, in za to gališka Karol Ludevitoва železnica. To je prav, vlada naj za to skrbi, da polagoma podržavi vse železnice, ker to bi koristno bilo vsej državi. Železnice v privatnih rokah bogate le bogatine, i mej temi večidel tujce, obubožujejo pa državo in državljanje.

Čehi so ponudili Nemcem, naj se z njimi pogode za stran tega, koliko nemških zastopnikov za mesto Prago naj se izvoli, ker Čehi so pripravljeni za največje žrtve, da se doseže sprava mej obema narodnostima, le narodno dostojanstvo naj se ne žali. Ta blago lušna ponudba pa je vzbudila mej strastnimi Nemci silen hrup; oni nečejo nič vedeti o spravi, ampak sovraštvo hočejo sejati do zadnjega.

V Splitu je bil imenovan mestnim županom državni poslanec dr. Bulat.

Srbski cerkveni kongres se vendar utegne zopet sklicati, ker sta se neki patrijarh Angjelič in ogerski minister za bogočastje o tej zadevi porazumela.

Vnanje dežele.

V Berlinu je, ta teden evropska telegrafska konferenca; avstrijska poslanca imata naročilo, naj se potezata zato, da se mejnarodni tarifi zdatno znižajo; Prusija pa bo predlagala, naj se enoten tarif za vso Evropo uvede.

V Makedoniji uže dalj časa zopet hudo vre, kar pri turškem gospodarstvu ne more drugače biti. Turška vlada sicer duši, kolikor more, in pošilja vojake v deželo, a vse to ne more pogasiti ognja, ki prej ali slej objame vso deželo. Vse je zamanj, turškega prašanja ne bo konca, dokler se Turek iz Evrope ne požene, in kolikor prej se to zgodi, toliko boljše. Vsako srce mora želeči, da se skrajšajo trpenja dnevi usmiljenja vrednim kristijanom pod kruto turško vlado.

Na Španjskem vladi tudi ni na rožicah postljano. Ne delajo jej preglavice le nesreče, katere so letos to deželo tako hudo obiskale, tudi v državnem zboru mora poslušati najhujše obsodbe. 7. t. m. je glasoviti govornik Kastelar cele 4 ure grozovito šibal vladu, rekel je, da na Španjskem ljudstvo nema družega izvolja, nego mej revolucijo in osobno silo; očital je ministrom, da kralju polagajo na jezik nepravilne in ustavi nasprotne besede ter pretli, da pride lahko dan, ko bodo republikanski demokrati in liberalne stranke primorane, v svojem obupu zgrabiti za druga sredstva, nego so po zakonih pripuščena.

Španjski državni zbor se je vsled hudih borb 12. t. m. zaključil.

Turška vlada ni hotela sprejeti več od grške vlade imenovanih konzulov, vsled tega pa je grška vlada vse konzulate na Turškem odpravila. Iz tega prav lahko nastane večji razpor.

V angleške spodujeje zbornici je bil 10. t. m. sprejet zakon za varstvo mladih deklic proti zapeljavanju k nenravnemu življenju in tako tudi zakon za ustanovitev avstralskega zveznega sveta. — Iz uredskega dopisovanja je razvidno, da so bili angleški vojaki iz Dongole poklicani, če tudi se je general Wolseley temu upiral ter izjavil, da se Dongola lahko zopet zasede brez pomnožitve angleškega vojaštva, poveljniku v Dongoli pa se je to zdelo nemogoče. Vlada toraj ni ukazala, da se Dongola zopet zasede, ampak le, da se železnica podaljša do Nila. V tej seji je vlada tudi izrekla, da zdaj ni na času, da bi se dopisovanje z Lumsdenom objavilo, ker se vrše dogovori z Rusijo za stran Afganistana.

Angleška vlada je poslala posebnega poslanca v Carjigrad z naročilom, naj sultana pregovori, da turški vojaki z egiptovskimi vred zasedejo Sudan; troške za to podjetje bi poplatila Angleška. Tak konec ima tedaj vzeti angleško vojevanje proti Sudanu!

Mahdi je neki mrtev. Brzobjavna poslanica generala Brackenburga iz Fatmeha 10. t. m. poroča v Kairo, da je ta general dobil pismo trgovca Handaka, v katerem naznanja, da je Mahdi mrtev, njegovi pristaši pa se mej sabo bojujejo. Druga brzobjavna poslanica tega generala od 11. t. m. poroča: Nek egiptovski vojak je ubežal v Fatme; on se je 1. julija sešel v Dbudomu z nekim Arabcem iz Kartuna, ki mu je potrdil, da je Mahdi mrtev.

Is Sudana se poroča, da je hotel Mahdi, predno je vzel Kartum, izročiti Gordona Angležem in zahteval 1.250.000 fr. odkupnine zanj, ali angleška vlada je to ponudbo odbila. — V »Agence Havasa« se piše, da v Kahiru nobeden ne veruje, da bi Mahdi bil mrtev.

Vstajo v Hue so Francozi naglo in skoraj popolnoma zadržali. Courcy je povabil imenitne trgovce, naj se pod francoskim varstvom vrno v Hue ter upornikom ukazal, naj se v desetih dneh podvržejo, anamitsko vojsko je razpustil, deželni namestniki so odgovorni za to, da se orožje v treh tednih izroči. V kraljevi palači v Hue so našli zaklad, ki znaša deset milijonov. Kralj je ujetnik ministra Thuyet. Kraljeva mati, kraljev ujec, princ in mnogo mandarinov je prosilo, naj se jim dovoli vrnitev v Hue. — Deželni namestnik v Senegalu o tem uporu poroča: Zamurci so 31. maja in 22. junija Francoze napali, pa bili obakrat pobiti. Francozi se pripravljajo, da uporniškega glavarja Samohi-ja zgrabijo in uničijo. Deželni namestnik kohinkinski pa poroča 9. julija, da so Francozi upornike večkrat potolkli in v severni Kambodži mir naredili. Večji del upornikov se je podvrglo.

V Venezueli je ostal upor, tako se 10. t. m. poroča iz Novega Jorka.

DOPISI.

Trst dne 14. julija. (Stražanska nesreča dva brata od strele ubita). Ko je 6. t. m. 34letni Josip Ražem iz Plavje, hiš. št. 6, okoli devete ure zvečer z dela domu prišel švignola je strela skozi dimnik in ga pri tej prici usmrtila. Zapustil je rajni vdovo in 4 nedolžne otročiče v velikej revščini.

Tudi Antona Ražma, brata prav zdaj omenjenega je 11. julija okoli 3 ure popoldne, ko je na polji seno nakladal, strela zadela in usmrtila. Zapustil je tudi on vdovo in 4 nedolžne otročiče v velikej revščini.

Rajnkih obe vdovi in 8 nedolžnih otročičev zapuščenih sirot trkajo na mila srca, pomagajte sirotam! vsak milodar v tako strašanskej nesreči bode res pomilovanja vrednim v tolažbo. Jaz prvi dam 1 gl. A. Z.

Iz Rojana 13. julija. (Izv. dopis). Z večerajšnje rojansko procesijo smo sklenili za letos enake cerkvene slovesnosti v okolici. Procesija v Rojano je bila res veličastna, taka, da ne bi zaostajala niti za svetolovansko, ki slovi za najlepšo. Kralj, koder je šla, bil so lepo okrašeni, bolj nego druga leta: več slavolokov, mej katerimi se je odlikoval vzlasti oni iz svežih cvetih, ki so ga napravili na cesti, ki drži preko Škalesante na Opčine. Izborna delo so napravili rožnarji škalesantski. Plapolalo je sem ter tja mnogo zastav, največ avstrijsko-ogerskih in tudi marsikatera trobojnica. Preden se je začela procesija, bila je v farnej cerkvi velika maša, pri kojoj se je kaj lepo pelo. Pevec pod vodstvom vrlega rodoljuba g. Mikeliča so se res dobro izvežbali tako, da se jim mora le čestitati in veseliti se nad njimi, ker, četudi večji del kmetij in delalci, peti znajo res natačno težko latinsko mašo, prepleteno z eno- in dvospevi. Čuditi se jim je zares, ker tako lepega petja na kmetih je redkokde slišati. Prav tako in vrlo naprej!

Tudi cerkev je bila lepo okrašena: lepe cerkvene nove zastave so po našem menenju najlepše v okolici. Vidi se skrb čestitega gospod župnika za božji hram, posvečen sv. Mohoru in Fortunatu, ker je mnogo novega in lepega nakupil, odkar je tukaj, za kar so mu tudi vsi farani hvaležni.

S kratka: procesija pod vodstvom vč. g. Legata je bila veličastna in ljudstva prav mnogo od vseh strani okolice in iz mesta. Dolga vrsta okoličank v prelepih noši govorila je jasno, da drži okoličansko ljudstvo mnogo do svoje narodnosti, noše in navad.

Governatorja Dreje sicer ni bilo za procesijo in to je prav storil, njegova nazočnost z belimi pavoljnati rokavicami bi bila le motila. Ali zgodil se je mej procesijo nek čudež, v resnici čudež. Rojanci so prosili magistrat, da bi sineli streljati pri evangeljih. Magistrat pa je to prepovedal na nasvet guvernatorja Dreje. Ko pa se je končalo prvo evangelje, kar nakrat so začeli močno streljati. Dreja je še spal, ali strel ga je tako vpičil, da je kakor besen skočil iz postelje in po hiši letal. Poslal je gledat, kje in kdo strelja, ali vse zaman, ni bilo nobenega sledu ne po kanonih, ne po prahu.

Enako se je ponavljalo po vsakem evangelju in še denes nihče ne zna, kako se je vse to godilo. Ljudstvo pa pravi, da je streljalo izpod ene skale v gozdiču pod Piščanci in vse je hodilo gledat v nedeljo popoldne čudovito skalo, ki je rojanskemu guvernatorju skoro glavo zmešala*).

* Magistrat nema niti pravice v zdoljnjej okolici izvrševati policije, doljna okolica spada v policijskem obziru pod c. k. policijsko vodstvo v Trstu, katero edino ima pravico streljanje zabranjati, ne pa guvernator Dreja. To naj si Rojanci, Svetolovanci itd. za bodoče dobro zapamtijo. Ured.

Pod noč se je zbralo mnogoštevilnega občinstva pri Boletu, kjer so pevec pod vodstvom g. Miheliča prepevali pozno v noč. Prostori so bili natlačeni in še le pozno se je razšlo ljudstvo zadovoljno domov. Domače vino bratov Boletov je kaj posebnega, bolje nego vsak pravi Bordeaux.

Iz Jelšanske županije, 11. julija. — Čestiti in marljivi gospod dopisnik iz Podgrada je lepo in zanimivo preobrazil zapadek predavanja kmetijskega popotnega učitelja gosp. Kramarja. Kako dobro in potrebno bi bilo tako poučevanje ne le v večih občinah, le tam, kjer je sedež županije, temuč tudi v malih podobčinah, vsaj v tistih krajih, kjer je do 1000 prebivalcev blizu skupaj, ker — žal, ako kje, mora se priznati, da tod je sadjarstvo na moč zanemarjeno. Pridi popotnik v tukajšnje vas, ki ima nad 60 hiš, in dolgo se moraš ozirati, predno zapaziš jedno sadno drevo, i še to slabotno, ko da bi ne imelo gospodarja. Pisatelju teh vrstic so predniki priskrbeli nekaj sadnjih drevesec, a kaj pomore, še to malo nikdar ne dozori. Otroci vse vasi preže, lazijo in plazijo okoli sadnega drevja, tako da kar ostane čez dan, pokradejo in polomijo po noči. Lani si je zlomil 19 letni fant roko, ki si je po noči krivično polastil jabolk še nezrelh.

Svarjenje, vpominanje, tudi lepa prošnja — so brezuspešne, — stara razvada je tako globoko vkoreninjena — dokler ne bode ljudstvo presliježno samo saditi. Po izgledu nesrečne Eve se ozira malo tri — štiriletno dete z malo večimi tovariši po drevju in kadar zagleda kolikaj za zobe, ni mirna, dokler ni oklešteno in sklateno. Edini pripomoček neolikane ljudi odvaditi ostudnih slabosti in pregrešnih razvad, bila bi stroga zapoved, da mora vsak posestnik leto za letom odločeno številno sadnjih dreves zasadi, in še bolj strogo nadzorovanje, da se to izvrši. Dvojna korist in dobrota bi bila, zatražiti bi se s tem po večem nesrečna tatvina in ljudje bi si prihranili marsikaj novčič, ki ga dajo pridnejšim in razumnejšim Kastavcem in Berkinom za sadje. Kako lahko bi ljudje prodajali to, kar si sedaj s pičlimi solmi morajo kupovati. Tu gotovo velja, kar je draga Edinost pisala pred dvema letoma: premalo lepih vzledov; kako resnične so besede vrliga pesnika Gregorčiča »pač malo moških, malo mož — naš vek rodi«.

Le malo bolje nego z sadnjimi drevesi je tukaj s obdelovanjem polja. Njiv bi bilo lahko najmanj še enkrat toliko, ker prostora je, a ni pridnih rok. Kmet sadi leto za letom na isto njivo krompir i zopet krompir i nekaj turšice. Zemlja slabo obdelana večkrat le od ptičev pognojena opeša in postane nero lovitna, da se možkom ne poljubi poljskega dela opravljati. Vidiš spomladi 6 ubogih živinčič s veliko težavo vlačijo oralo, ženska drži oralo, še dve, tri ženske ali par otrok letajo in kričijo okoli živine, ena pritiska oralo, da globokeji orje, dva poganjata i priganjata živinčeta. V jeseni odnašajo leto za letom močni nalivi in pa dolino poplavlajoča voda zraven še močna burja globoko razoro in tolikokrat prekopano zemljo. Ni se čuditi, da je dopisnik prisiljen celo po 50 karjarjev njive v najemščino ponuditi i še jih ne speča. Vzame jo le oni, ki se poroči na roke, kmet si misli, kaj čem v najem vzeti, ker se obdelovanje svojih me preveč stane, ako primeri pičle dohodke. Možaki hodijo vsako leto v gozde Madžarske in Slavonske. Pokvarijo si večkrat zdravje in poštenje, krvavo zasluženi denar pogostoma poženejo s pičajo in kadenjem. Sosednja v kotu ležeča vasica broji 44 ubogih koč, in mej temi štiri krčme!

Na druge strani bližna vas ima 52 hišec vse daleč od ceste in gospodar je prodal eno leto za 700 goldinarjev tabaka i smodek. Bodoči deželni Isterski kulturni svet bi imel tod skelečo rano kmetijstvu zdraviti. — Vesela zmaga tržaskih rodoljubov in vrlih okoličanov je navdala s radostjo vsakega prijatelja zatiranega a millega našega naroda. Bog daj vstrajenost i slava slavnim boriteljem, osobito pogumnim načelnikom. »Bratje, plemenito ste se borili — pa slavno zmago pridobili«.

Iz Batuj dne 8. julija 1883. — Kakor smo zadnjič poročali, da se je pri nas praznoval god sv. Cirila in Metoda, enako se je to dogodilo tudi pod Kraško goro na predvečer svetih apostolov. Druga dne so se opravljale slovesnosti in pridige o sv. Cirilu in Metodu v posamesnih farnih cerkvah tudi z streljanjem.

Reči morem, da ljudstvo je bilo posehno uneto za to sveto reč. Le necemu naših podžupanov je bila velik trn v peti omenjena slovesnost, ta »capovila« sicer ne umeje laški, on le trdi, da take narodne slovesnosti obhajati, časopise in knjige čitati, da je vse to bedarija; zato tudi ne dovoljuje svojim pristopati v narodna društva, in poleg tega še druge draži in svetuje naj ne pristopijo.

Iz Kanala, 12. julija. — Požar in zopet požar, kje? V bližnji vasi Bodrež, in glejte čudo! z levega brega Soče, na-

sproti te vasi se nam je prvo po g. Draščiku, c. k. poštarju in njegovih delalcih s kilcanjem: »Ogenj v Bodrežu, nesreča naznanila. V tem hipu so bili Kanalc na nogah, pred vsem pa naši hrabri žandari pod vostvom izkrenega služabnika c. kr. stražmojstra g. M. Mole; takoj za njimi so prišli naši ognjegasci, naš oče J. vitez župan Malnič, tukajšnji c. k. uradnik, in p. g. dekan. Nevarnost je bila velika in Bogne daj, da bi se bila ta nesreča po noči pripetila, ali pa, da bi vihar bil pihal, gotovo bi bil danes ves Bodrež v pepelu, in kaj ne bi, Bodreščani so bili vsi iz doma na polji ali senožeti, in niti nobeden ni slutil nevarnosti; zatoraj bi bilo potrebno, da se v takih nevarnostih par krat na zvon udari, potem bi vsak hitel gledat in v večjem številu bi pomagali pri nesreči, ker pri takih prilikah ni nikoli zadosti rok, posebno tam, kjer je voda oddaljena, česar smo se zadnjič v Bodrežu osebno prepričali, ker je vode pomanjkovalo; ne vemo, zakaj se udarec na zvon v takih prilikah opušta.

Le vrlim našim kanalskim gasilcem se je zahvaliti, da ni bila večja nesreča in nadejamo se, da je slavno županstvo prepričano, kako potrebni so ognjegasci, da jih bo tedaj po moči podpiralo.

Zgorela je ena sama hiša, vzrok požara ni za gotovo znan, le toliko naj bode omenjeno, da pogorelec na dan požara niti ognja ni v hiši imel in da je še le pred dvema urama spravil seno na dom in ni opazil nobene nevarnosti, a po 2 urah je našel svojo hišico v strašnem plamenu. Posestnik jej je bil naš ubogi Filip Dugar, napravil si je uže mnogo raznega gradiva, da bi si dal staro hišico nekoliko popraviti in olepšati; ali žalibog, vse njegovo upanje je šlo v pepel, škoda mu je velika, zgorelo mu je 700 f. v gotovini, vse pohištvo, mnogo še stare turšice, dosti piče, z eno besedo: vse, kar je v hiši imel, kar je toliko večja nesreča, ker ni bil zavarovan ubogi naš Filip.

Posestnike, ki niso še zavarovali, naj to vspodbudi; kdor je pameten, naj se nemudoma da zavarovati; priporočujem jim pred vsem banko Slavijo.

Od strani Bodrežčanov presrečna hvala hrabrim kanalskim gasilcem, mej temi posebno nestrahljivemu pogumnemu podpoveljniku g. Petru Soviču.

Prav tako izrekamo vso čast in presrečno hvalo g. dr. Tušarju, c. k. sodniku v Kanali, ker je uže zopet pri tej nesreči pokazal, da ni le sodnik, ampak da ima tudi srce na pravem mestu in pomaga kder more pomagati, vodil in delal je v začudenje vseh pričujočih, Bog ga živi! Presrečna hvala tudi vsem drugim Kanalcem in vsem, ki so nam pomagali, da ni prišlo do večje nesreče.

Bodrežčani.

Tatire, 12. julija. Draga mi »Edinosti! Daruj mi za danes majhen kotič prostora, da se vsaj enkrat sliši glas iz naših Tater, iz katere vasi se še ni nikoli nič čitalo po slovenskih časnikih. Vas Tatire se razprostira na visokem hribu, okoli katere se nahajajo lepi vrti in sado nosna drevesa, kakor tudi zdravi in bistri studenci. Zemlja je loparnasta, globoka in vroča, kar je za tukajšnji kraj velike važnosti.

Tukaj imamo primeroma tri mesece bolj gorkih lepih dni, a drugih devet pa zima tako trdosrečno gospodari, da ne verjame, kdor sam ne poskuša. Do 15. maja sem v šoli peč kuril. Zdjaj so pa tukaj lepi in primerno topli dnevi, da se v jutro človek komej zdravega zraka nasrka. Za nježno tržasko gospodo bi bil tukajšnji zrak kaj ugoden v poletnem času. Ljudje so tukaj zdravi in močni ter visoko starost dočakajo. Zdravnika tukaj ne poznamo, čeprav nam je vsem priljubljen.

Obrnimo se na kmetijske zadeve. Tukaj so pridni poljedelci, dobri sadjarji in izvrstni živinorejci. Ovca je njih biser, kajti znajo jančke tako rediti, da jim mesarji po 6 do 12 forintov za enega plačujejo. Letos je prodal Jakob Mahne št. 1. Volku iz Gradišica jančka za 12 for. Bogdaj dosti takih jančkov!

Letina kaže še precej dobro, sena bo obilo, žita so lepa, krompir obeča bogato, in drugi pridelki kažejo tudi lepo; samo sadje nam je šlo po vodi.

Dragi kaj drugega, ako mi slavno uredništvo »Edinosti« blagovoli dopise sprejemati.)

Domače in razne vesti.

Tržaski namestnik baron Prešis se je včeraj z brzovlakom ob 6 in pol uri zvečer odpeljal z vso družino v Aussé na zrak in ostane več tednov tam.

Odlikovanje. Kapitanu avstrijsko-ogerskega Lloydja g. Ivanu Nikoliču je cesar dovolil, da sme sprejeti i nositi viteški križ papeževega reda sv. Silvestra.

Tržaski mestni svet bo danes zvečer, 17. t. m. imel najbrže svojo zadnjo

*) Z veseljem. Uredn.

sejo pred novimi volitvami. Na dnevnem redu javne seje ne bo nič važnega, pač pa bo kaj lepega v tajne seji. Znani asessor g. Pimpach prosi namreč neko podporo za važne zasluge kakor vodja policije v gornji okolici in znani Cikorjaš Emerik Waldohrer prosi tudi neko podporo za posebne zasluge v zadevi Cikorje menda. — Stvar je važna in bilo bi prav, da bi kak mestni oče prav dobro ilustriral zasluge obeh omenjenih gospodov.

Imenovanje. C. k. finanč. vodstvo v Trstu je imenovalo davkovskega urada kontrolorja Bernarda Malabotich za oficijala pri ces. kr. finančnem ekonomatu in praktikanta carinskega urada Arturja Steppan v Pulji za carinskega asistenta pri glavnem carinskem uradu, potem voditelja carinskega urada v Grvinjanu, Josipa Keršovan za oskrbnika glavnega carinskega urada v Rovinji.

Razpisana služba. V Abaciji se ustanovi nova z brzojavom združena pošta. Poštno vodstvo je uže razpisalo konkurz. Kavgija 200 gl., letna plača 150 gl. za pisarniške potrebščine 40 gl. za brzojavno službo 120 gl., in 365 gl. za vsakdan trikratno poselsko poštno pot mej Abacijo in pošto v Voloskem. Prošnje se imajo vložiti v dveh tednih pri poštnem in brzojavnem vodstvu v Trstu.

Tramway na paro iz Trsta v Vipavo se utegne vendar začeti k malu delati. Inženirju Schmidt se je posrečilo pridobiti neko angleško družbo, ki prevzame podjetje.

Slovan gre na dan. V treh slovenskih listih, in sicer v dveh Ljubljanskih dnevnikih in v našem so bile te dni izražene slučajno enake misli o tem, da Slovan v Avstriji konečno more zmagati, ker on more premagati večje težave, kakor vsaka druga narodnost uže vsled njegovih kreposti in morale. — To je malo znamenje, da je prepričanje o konečnej zmagi mej nami globoko vkoreninjeno in v tem prepričanju uže tiči veliki del konečne zmage. To je vse drugo, nego lahonsko kvakanje v nedeljo v Kopru in prejšnjo nedeljo v Piranu!

Odbor tržaskega »Sokola« naznanja, da je veselica, katera je imela biti v nedeljo 19. t. m., preložena na nedoločen čas. Kdaj se bode vršila, naznani odbor v posebnih naznanilih in po našem listu.

Izlet v Gorico in na sv. Goro. V italijanskih konservativnih in slovenskih krogih gredo dogovori zaradi skupnega izleta v Gorico in na sveto Goro z lastno godbo in močnim slovenskim pevskim zborom. Izlet bo se vršil 15. avgusta ali 7. septembra.

Iredentarski pasji dnevi. Vroče je in naši mehkužni Lahoni še več trpé pred vročino, nego pa mi Slovani. — Vročina pa rada udari tudi v možjane. — Efekt take vročine so bili izleti Labonov dré zadnji nedelji zaporedoma v Piran in Koper. V Piranu so najprej klicali na pomoč Garibaldi, potem pa Urha; ali še hujske so kričali v Kopru. — Tam so nekda tudi našega Nabergoja popularizirali tako, da zdaj vse koperske ribiške ženske poprašujejo: »Chi è questo Labergo, cosa ga fatto che i e tanto rabiai con lui? — Kričali so nekda »Morte a Nabergoj, evviva Mauroner, evviva la nostra Tricolore itd.«

Vino ima svojo moč in slabiči se ne smejo preveč šaliti z njim. — Ako ne bo kmalo hladneje, bode treba za naše Lahončiče ustanoviti še posebno Urhovo fraterno.

Veselica tržaskega podpornega in bralnega društva v spomin blagovestnikov sv. Cirila in Metoda v nedeljo zvečer je bila prav dobro obiskana, bili so nazoči udje obeh podpornih društev in pel je zbor delat. podpornega društva pod vodstvom g. Stele-ta. Pelo se je dobro. Godla je veteranska godba tudi prav dobro. Govoril je g. podpredsednik Grebeno ter posebno omenjal skrb za delalca pod sedanjo vlado in koristne postavbe, po kateri se morajo nedelje posvečevati, sklenol je svoj govor s trikratnim »Živio« na cesarja, kateremu klicu se je društvo entuzijastično odzivalo. Najbolj in po vsej pravici dopadala se je občinstvu deklaracija gospe Anice Kobalove, katera je g. Gregorčičevo »Velikonočno« občinstvo tako navdušila, da jo je večkrat burno klicalo na oder. Po veselici so se vršile še nekatere napitnice, v katerih se je povdarjala sloga — moramo reči — na pravem mestu. Veselica je trajala do polnoči in je bila ves čas jako animirana.

Tržaské novosti:

Čitalnični odbor je dal sinoči v velikej dvorani čitalnice večletnemu neutrudljivemu pevovodji čitalniškega pevskega zbora, g. Srečku Bartlju, banket, katerega se je udeležil odbor in še okolo 40 drugih odličnih tržaskih rodoljubov. Mej napitnicami in petjem doživeli so udeleženci prekrasen večer.

Poštenost je lepa reč. Okoličanka Marija Mlač iz Grete je našla dragocen zlat bracelet in ga je takoj nesla na poljico. Naše okoličanke so jako poštene ženske, ker še niso pozabile Boga, kakor nekatera mestna dihal.

Nesreče. Te dni se je dogodilo več nesreč; nek fantič je padel z hiše in se močno poškodoval, drug otrok je padel v morje; v novej luki se je par fakinov mečuo poškodovalo.

Požar. V soboto je bil velik požar v magazinu Ongaro v ulici Sanità. Škoda je bila velika, ali vatrogasci so storili svojo dolžnost. — Sinoči pa je vstal ogenj v nekej hiši v Krnovi ulici, katerega so ognjegasci tudi kmalo zamorili; toda nesreča se je zgodila, da je nek ognjegasec skoz streho pal in se skoro ubil.

Poskusi samomora. Predvčerajšnjem zvečer se je neka 23 letna Frančiška L. zastupila z glavicami od žvepijenk. Ko se je začela zvijati, odpeljali so jo v bolnico, kder v kratkem ozdravi. — Včeraj zjutraj pa je bila druga 17 letna Emilija M. fenično kislina z namenom, da se usmrti. — Tudi to so še za časom zapazili in odpeljali v bolnico. Nesrečna ljubezen je kriva nekda obeh slučajev. — 27 letna Katarina M. služkinja brez službe iz Gorice se je šla včeraj popoldne kopat k Sv. Jerneju. Šla je daleč v morje in bi bila gotovo utonila, da je ni čuvaj videl in je s pomočjo bližnjega čolna rešil iz valov. Ne ve se, ali je ženska šla v morje z namenom, da utone, ali pa je bila toliko neprevidna.

Samomor. Tržaski trgovski agent Adolf F., 50 letni mož je šel te dni v Gorico ter je skočil tam v »Sočo«, iz katere so mrtvega izvlekli.

Policijsko. Sodar Karol T. je v ponedeljek pijan po mestu razsajal; policija ga je aretirala, a ker se je z vso silo ustavljal povezale so ga straže na nek voziček in tako kakor »puška« peljale v zapor. — 34letna cunjarica Reza P. iz Razdrtega je pijana v ponedeljek popoldne v ulici »Institut« tako razsajala in nekega cunjarja s kamnom tako močno ranila na glavi, da je zadnji moral iti v bolnico, njo pa so straže peljale v dobro zavetje. — V noči od nedelje na ponedeljek so tatovi vdrli v neko hišo pri sv. Marija Magd. zgornje in pokrali blaga in zlatnine za 154 gl. — V morske kopelji pri sv. Andreju je nek zmikavt nekej gospi odnesel nekaj denarja in par uhanov v vrednosti nad 50 gl. — Policija je zaprla te dni več tatov; par razsajalcev in pretepalcev, mej njim 2 peka, enega iz Komna, drugega iz Ljubljane in par vlačug z bližnjega Krasa.

Kolera na Španjskem. V desetih provincijah te dežele je od 20. maja do 7. julija zbolelo za kolero 28.000 oseb, in 12.350 umrlo. V nekaterih provincijah ta bolezen nekoliko ponehuje, temu nasproti se pa v drugih širi; španjske meje vendar še ni prestopila.

Književnost.

Praktičen navod o cepljenju sadnega drevja (razkazano v šestih modelih) po dru K. Kambec-u sestavi E. Kramer v Trstu tiskarni L. Herrmanstorfer 1885. mala osmina 19 strani. Ta knjižica bode našim sadjarjem posebno ugajala, vzlasti ker so dotičnemu tolmačenju pridejani zelo točno izdelani izgledi, kateri so napravljeni v Trstu po gospod pisateljevem navodilu. Druga nič manj važna od navedene je:

Uzor-osnova ratarskih zgradah v Istri. Zgradbe spadajoče malemu posjedu v primorju pokrajine. Razjasnilo E. Kramer 1885. Izdalo c. k. ministarstvo poljedeljstva v Beču — knjiga obsega 6 strani hrvatskega in 6 strani laškega tolmačenja s pridejanim planom. Velja 30 nov. ter se dobiva pri Schimpffu v Trstu.

Mi toplo priporočamo rečenj knjigi kmetu in gospodu, ker smo uverjeni, da bosti mnogo koristili prvemu, a tudi posljednji ji ne položiz rok brez koristi.

Postava od 19. apr. 1885.

a katero se izdajo začasna določila o plači katoliške duhovščine, obskrbujoče dušno pastirstvo.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Do časa, dokler se po zakonodavnem poti plače (dotacije) katoliških duhovnov, ki so dušni pastirji, dokončno ne uredijo, naj veljajo naslednja začasna določila:

§. 1. Samostalnimi katoliškim dušnim pastirjem in sistemizovanim duhovnim pomočnikom dopolnjuje se stanu primerni najmanjši dohodek (Congrua), kolikor bi ga prejekali z duhovnim uradom združeni ne zagrinjali, iz verskih zalogov (fondov), odnosno iz državne založbe istih.

Pod izrazom »samostalni dušni pastir« razumevati je vse one duhovnike, kateri — po dijecezanem škofu (biskopu) kanonično postavljeni — pravico in dolžnost imajo, v neki določeni cerkveni občini dušno pastirstvo izvrševati, ali ki so sicer po dijecezanem škofu prejeli pravico samostalne vršitve dušnega pastirtva, kakor lokalni kaplani, farni vikarji itd. Pod izrazom »duhovni pomočnik« razu-

mevali je one duhovnike, katere je dijecezanški škof pridodal samostalnemu dušnim pastirjem, da jih v izvrševanju dušnega pastirstva podpirajo.

§ 2. Najmanjši (minimalni) dohodek ustanavlja se na dobo, ki je v tem členu od kraja povedana, za vsako v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel po razkazu I, ki je pridružen tej postavi.

§ 3. Če in koliko bo v kakem posamičnem slučaju treba dopolniti ga po § 1, to razloča politično deželno oblastvo, doprašavši dijecezanškega škofa, po priznanicah, ki se predložijo.

Za priznavanje ali vpoštevovanje dohodkov in razhodkov ali stroškov zaradi dopolnjevanja kongruje naj veljajo naslednja načela:

1. Gledé dohodkov

računati je samo te le prejeme:

- Čisti donos od zemljišča v oni visokosti, v kateri je od dotičnih zemljišč ustanovljen v odmero nove zemljarine (novega zemljiškega davka);
 - najmanjšinski donos od poslopij v najem danih v njegovi resnični visokosti, odhiti zakoniti delež vzdržbenih in razdolžbenih (amortizacijskih) stroškov;
 - donos od glavnice (kapitala), užitek nesodih pravic in od kake obrtne delovrabe;
 - stalne rente in dotacije v novcih, novčani vrednosti ali v blagu (blago se izračunja po srednjih cenah ter se od kosmatega donosa odbija po 10 odstotkov v ime stroškov za spravljanje). Izimno sme se pri c) in d) — ker je prilično — primeren odbitek dovoliti v ime stroškov za interjevanje obresti od glavnice ali rent;
 - dohodek iz prebitkov lokalnega cerkvenega imenja, kolikor je take prebitke moči uporabljati za plačo (lo-tacijo);
 - štolnine (pristojbine za duhovske opravke) v poprečnici, katero naj ustanavlja deželno oblastvo v soglasji z dijecezanškim škofom, ali — če se porazum ne doseže — minister bogoslužja. O takih izračunjenih štolnin odbiti je 30 gld.;
 - donos vseh pred veljavnostjo le-te postav z nekim določenim iznosom narejenih stipendij za maše in ustanov za bogoslužbene funkcije, če nikako določilo ustanovitelja pisma ne brani vračunati jih.
- Vse takšne ustanovine, ki jih kdo ustanovi po tem, ko bo ta postava uže veljavna, brezuvetno so izključene od vračunjanja.

2. Gledé razhodkov

treba je vpostavljati:

- cesarske davke, ki jih gre opravljati od priznavanih dohodkov (1. a—g), deželne, okrajne in občinske zloge k davkom in druge prispevke (prinese), ki jih je vsled kake postav opravljati za javne svrhe, in tako tudi pristojbinski namestek (aequivalent);
- pisarnične razhodke za pisanje knjig matric, kjer se ne opravljajo iz cerkvenega imenja, po tem razhodke, ki so združeni z oskrbovanjem dehtantijskega urada (okrajnega vikarstva), v iznosu, kateri se ukazuje ustanovi; oprave v novcih in novčanih vrednotah zaradi kake obveznosti, ki se drži dohodkov;
- kadar število pod 1 g) v misel vzeti, katere je v tečajni enega leta odslužiti, preseže neko določeno pravilno število, donos onih mašnih stipendij, katere mora dušni pastir oddati drugim duhovnikom, da jih oni služijo; če ustanovilo pismo za dotične posamične maše ne ustanavlja določenega iznosa, naj se vpostavi, kolikor je v tisti škofiji navadno, da se plača za eno mašo. Pravilno število maš treba je za vsako škofijo (biskopovino) v soglasji s škofom ustanoviti; ako se porazum ne doseže, vzeti je število od 200;
- večje stavbinske razhodke, kateri po veljavni postavi beneficijata (nadarbenika) zadevajo. (Dlje pril.)

Tržno poročilo.

Kava — dobro obrabljena, cene trdne. **Sladkor** — živahna kupčija po rastocnih cenah. **Sadje** — **Olje** — skoro brez kupčije, cene mlajove. **Petrolje** — malo kupčije; cena f. 9.15 do 9.25. **Domači pridelki** — zanemarjeni. **Zito** — prav tako. **Seno** — dobro staro volovsko plačujo do f. 2 —; novo konjsko po f. 90 do 120. Kupčija v obče prav slaba, da skoro slabša ne more biti.

Borsno poročilo.

Kurzi drž. papirjev so jako trdni s tendenco, da še poskočijo. — Borsasplah mirna, a zdrava.

Dunajska Borsna

dne 14. julija

Enotni drž. dolg v bankovcih	83 gld — kr.
Enotni drž. dolg v srebru	83 » 75 »
Zlata renta	109 » 20 »
5% avst. renta	99 » 95 »
Deelnice narodne banke	872 » — »
Kreditne delnice	285 » 80 »
London 10 lir sterlin	124 » 50 »
Napoleon	— » — »
C. kr. cekini	9 » 8650 »
100 državnih mark	5 » 89 »

Javne zahvale.

Podpisana se toplo zahvaljuje delat. podp. društvu za udobljeno znatno podporo v bolezni in pa g. dr. Franu Mandiču, ki jo je v primarno kratkem času izvrstno ozdravil od mučne bolezni Bog mu plati! *Apolonija Kovač.*

Rojanski pevski zbor se srčno zahvaljuje vsem tistim čest. gospodom, kateri so na dan procesije sv. Mohora blagovolili za nje kaj potrositi, posebno pa se zahvaljuje gospodom Venutji in Skerli, starešinama rojanske fare, katera nista le zdaj, ampak o vsakterej priliki prva njih podpornika; zahvaljuje se Boletovoj družini in gospodu Antonu Krajčevju, kateri je podaril 3 goldinarje za pevce in tudi ta gospod v vsakteri priložnosti kaj stori.

Za Rojanski pevski zbor.

Rujan, 13. julija 1885.

Franz Mikelič, pevovodja.

Vredno posnemanje! Pred nekaj časa je nek poznan zahteval, ker je bil zaprt, kri mu je hitela v glavo, srce mu je hudo bilo, glava ga je bolela in tudi jesti se mu ni ljubilo na nasvet zdravnika R. Brandta švicarske kroglice. Omenjeni lekarničar pa ni imel pravih kroglic ampak ponarejena, hotel je torej svoje krivično blago dati nekoliko ceneje. Ker je pa nad poznanec vedel, da mu te ne boje nič koristile zapustil je lekarno in šel v drugo kder je tudi prave dobil. Take morate tudi posnemati. Pazite pa vedno, da boje bel križ na rdečem polju z črkami R. Brandta na zavrtku.

Višjegymnazijec (6. razred) išče primerne službe. Ponudbe: »Sreča« post-restante Vipava.

J. C. Juvančič, posestnik vinogradov na Bizeljskem, zaloga in domaći Ljubljana priporoči bela Bizeljska vina od 14 do 20 for. 1884 leta, 1883 po 20 — 24. Dolenca rudečastoga od 14 do 20 for. Uzori samo od 56 litrov naprej.

VLAHOV

Likver okrepiljujuči želudac odoben po viših oblastih sa dekretom a pripravljen od

ROMANO VLAHOV

Šibenik (Dalmacija) sa filialkom u Trstu, Via S. Lazzaro Br. 1-A.

Ovaj likver, koji se uzimlje mješan sa vodom, kavom, vinom, teom li juhom, sastavljen je iz vegetabilnih sokova, imajućih zdravotna svojstva, te se njegovo neposredno djelovanje pokazuje u želudcu i kod probavljajućih organah; nadalje čisti krv izpravlja juć slabinu i tromost i pospešujuć tek. On čisti polaganu, uništjuje gljiste ublažujuć kroničke hrapavosti jetarah, slezena, umanjujuć sve malo po malo zastarjele bolesti hemoroidah.

Uzme li se likera danomice, čuva od otrovnih miazmah, proizvodućih koli od pokvarena zraka, toli od epidemijah, zato je izvrstan lek proti **groznicai** i proti **koleri**. Ono pako što sačinjava pravu osobinu likera u zdravstvenoj struci jest, što oslobadja ljude odane srčbi i pokunjnosti od škodnih posledicah, koje čovječanstvu daje veliki broj nesrećnih.

Zaista iza malo danah čovjek, koji se služi tim likerom čuti, da mu je povrćena životna snaga, i čuvstvo blagostanja čini ga zadovoljnim, probudjenim i svježim za svaki rad.

Da se olahkoti kupovanje obćinstvu gospodar tvornice osnovao je na široko razprodaju svoga likera, koji se može dobiti u svih kavanah i rakijašnicah.

Proda se

mirotilnica (drogerija) uže mnogo let dobro vpeljana, izvrstna lega. Ponudbe pod naslovom »Lucca« poste restante v Trstu.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot **ponarejeno**.

(Varstv. znamka)

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

te odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žitcih, otekline, strpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahleva naj se samo **svetlo zoper trganje po dr. Maliču** s **svetlo stojičim znamenjem**; 1 stekl. 50 kr.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vrtolob, prane in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in siropi. 20—20

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljšo vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljša za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi amradljivo sapo iz ust 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijano osvedočile pri zabasanju človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatijah 4 21 kr; jeden zavoj s 6 škatiļami 1 gld. 5 kr. Manjš, kakor en zavoj s 3 poštem ne razpošļi.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

Lekarna Trnkózy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

FRANC JERŠEK o prl je novo

pekarno

v ulici Corsia Stadion, v hiši, kder je bila poprej gostilna Cervo d'oro. — Njega priporoča tu il odbor delalskega podpornega društva v namen, da se posebno Slovenci pri njem poslužujejo, ker je mož podpore vreden in izdeluje izvrstni kruh po primernej cenil.

Švicarska ČOKOLADA

in CACAO

iz tovarne AMED. KOHLER & FILS v LAUSANNE (Švica)

ustanovljene 1820 leta.

Odlikovano z medaljami prvega reda. Generalni postopovalci za Avstro-Ogrsko

L. H. BERNSTEIN na DUNAJI

IX. Berggasse št. 18.

Švicarska Čokolada in CACAO.

LASTNO BARVILLO

PEČAT »MERKUR«

LASTNO BARVILLO

PEČAT »MERKUR«

LASTNO BARVILLO

PEČAT »MERKUR«

LASTNO BARVILLO

PEČAT »MERKUR«

Assicurazioni generali

v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831)
To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in reserva dne 31. decembra 1884. f. 31,490.875 83
Premije za potertati v naslednjih letih f. 21,006.641 33
Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1884. f. 83,174.457 98
Plačana povračila:
a) v letu 1884. f. 8,637.596 13
b) od začetka društva do 31. decembra 1884. f. 178,423.333 51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobé v Trstu v uradu društva: Tergesteo, scala III. v prvem nadstropju.

ŽELODČNE BOLEZNI

je mogoče HITRO in POPOLNOMA ozdraviti

JERUZALEMSKEM BALZAMU

edini in nedosegljivi želodčni pijači.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se običajno kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljiva smes.

Edini Jeruzalemski balzam si je zagotovil vsled svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepčevalne moči pravice prednosti nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravili, kar dokazuje tudi se vsakim dnem večje prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške robarbare, katera korenika je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljenje ni čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenici in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev.

GLAVNA ZALOGA v LEKARNI

G. B. PONTONI
v GORICI.

Zaloga: v Trstu v lekarni G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tomlinu v lekarni E. Pallaca.

Na prodaj

je hiša na 3 nadstropja v bližini mesta, posebno rabljiva za kako obrtnijo, z 93 klaftrav zemljišča za 2400 gld. — Ponudbe pod naslovom »Lodovico« poste restante v Trstu.

Elia Treves

izreže kurje očesa brez vse bolečine. Stanuje ulica delle Beccherie št. 13. Odprto je od 3 do 6 ure popoldne. Piazza Rosario št. 3, I. nadstr.

Na leto, akose abonira plača le 2 for.

Komoditeta in ekonomija zadnja novost.

Pečati z avtomatičnim aparatom so dobro rabljivi zaradi natančnosti in hitrosti, s katero se more tiskati z njimi in zaradi trajnosti, ali vendar se preveč stanje. Pečati na roko so bolj ekonomični, ali trebajo preveč postranskih priprav.

Elegantni avtomatični pečat »Merkur« kakor je tukaj naslikan pa ima vse prednosti avtomatičnih pečatov, a zaradi priprave konstrukcije in lahkote stane le fr 3.50.

Novi pečat MERKUR z avtomatičnem barvilom dobi se le v

64—20

odlikovanem grafičnem zavodu

H. FREISINGER-JA

Lloydova palača ulica »Mercato vecchio« 4

V TRSTU.